

NAUJAI ATVYKUSIEJI JUNGIASI SU SENAISIAIS

VASARIO 16-TOS MINĖJIMAS MIUNCHENE, VOKIETIJOJE

Po emigracinės bangos į užjūrius bene pirmą kartą PLB Miuncheno apylinkėje įvyko toks gausus dalyviais Vasario 16-tos minėjimas, prarastas vasario 20 d. Ludvigsfeldo lietuvių kolonijoje. Šiuo kartu nuolatine minėjimų salė buvo perpildyta; eilei dalyvių teko pasitenkinti šalia salės esančiu kambariu arba stovint. Tokio „ant plūdžio kaltininkais“ buvo naujai atvykusių iš Lietuvos lietuvių su savo šeimų na riais. Kai kurie jų į minėjimą atvyko net iš tolimų apylinkių, esančių už keliasdešimt kilometrų nuo Miuncheno! Dalis naujai atvykusiųjų išjungė net į pačios minėjimo programos išpildymą, tuo būdu įnešdami naujos dvasios, sustiprinami tarpusavio ryšius ir teikdami naujų vilčių lietuviškos veiklos ateičiai.

Iškilmingą Lietuvos Nepriklausomybės šventės minėjimą atidarė Miuncheno PLB apylinkės pirmininkas kun. J. Tautkevičius, trumpai apibūdinamas Vasario 16-tos reikšmę apskritai ir ypač šiems laikams, drauge skatindamas neprarasti vilčių dėl Lietuvos ateities. Stud. V. Bartusevičius, visiems dalyviams stovint, perskaitė Vasario 16 — Lietuvos Nepriklausomybės Paskelbimo Aktą.

Tolimesnės programoje Vokietijos Kr. Tarybos nario V. Banaičio turininga paskaita, dalyvių sekta dideliu susidomėjimu. Prelegentas perskaitė šių metų Vasario 16-tos progą JAV min. Herterio pareiškimą, labai palankų ir guodžiantį bei rodančią didelį JAV draugiškumą Lietuvai, Latvijai ir Estijai ir smerkiantį Sov. S-gos smurtą. Taip pat perskaitė ta pačia proga panašiai mintimi parašytą straipsnį, kurį išspausdino įtakingiausias JAV dienraštis New York Times, primindamas, kad Vakarai lieka įsipareigoję gražinti Pabaltijo tautoms laisvę taikiomis priemonėmis ir kad Vakarų valstybininkai turės omeny ir šį klausimą, svarstydami kitas problemas artėjančioji viršūnių konferencijoje.

Šitie pavyzdžiai rodo, kad sovietinio imperializmo mums padarytoji skriauda Vakaruose nėra užmiršta ir susilaukia vis daugiau atgarsių. Įdomus esąs faktas, kad svetimieji mūsų reikalams rodo daugiau dėmesio nuo to laiko, kai mes patys vis išpūdingiau pradėdame švęsti Vasario 16, priskirdami šiai dienai ypatingą reikšmę, ir kai per tai rodome vis didėjančią tarpusavio solidarumą, o tai kitus kraštus tiesiog stebina (ar net sukelia pavydą). Esa, šito pasėkio yra ir min. Herterio minėtas pareiškimas bei NYT straipsnis.

Vasario 16 tremtyje mus vis labiau suriša, nes ta proga pasijuntame esą vieno likimo broliai. Bet to nepakelia komunizmas, kurs pats savo viduje nešioja vienų kitiems nepasitikėjimą ir neapykantą. Dėl to komunizmas visokiais būdais stengiasi

sėti neapykantą ir mūsų tarpe bei krašte prieš mus, esančius čia.

Nors atrodo, kad teroras krašte yra sušvelnėjęs, tačiau komunizmas nėra pasikeitęs, tik truputį pasikeitė jo struktūra. Daugelis ištikime, kad emigracija tautai yra didelis nuostolis, bet tai nevisai tiesa, nes emigracijos įtakoj kraštas patiria materialinės ir moralinės naudos iš užsienio. Emigracijos dėka Vakarai neužmiršta pavergtosios Lietuvos bei teikia vilčių ateičiai.

Nors Lietuvos ateitis kartais atrodo beviltiška, tačiau panašiai beviltiška būklė atrodė nekartą ir prieš Vasario 16 Aktą. Dabar keliariopai stipresnis okupantas, bet nepalyginamai stipresni ir sąmoningesni esame ir mes patys. Turime neužmiršti, jog dabar mes krašte ir tremtyje turime labai gili valstybingumą, kurio niekadoms neatšakysime ir kuris yra stipriausias ramentis Lietuvos ateičiai.

Lietuva labiausiai yra skriaudžiama investicijomis ūkinėje srityje; visi kiti sovietų valdomieji kraštai gauna didesnę sumas. Lietuvos kolchozai patys silpniausi iš visos Sov. Sąjungos. Tai tiesiog Lietuvos diskriminacija. Kodėl?

Maskva apkaltino nacionalizmą atstatytuosius komunistų vadus Pabaltijoje, bet juk atstatytieji yra tokie patys komunistai, kokie buvo! Jie tik pasidarė ūkiniais nacionalistais, nenorėdami, kad rusai per daug skriaustų. Kur daugiau rusų, ten didesnės investicijos. Lietuvoj gi rusų mažiausia. Tai gal čia ir yra šio pakastis; nors kol kas sunku tai įrodyti. Greičiausia — tai rusifikacijos pasėka. Bet lietuviai krašte linkę geriau kentėti, atsiskirti sovietų paramos, kaip duotis rusifikuojami.

Pabaigoje prelegentas išreiškė nuomonę, kad pasaulyje vyksta gėrio ir blogio kova, kad ta kova vis stiprėja ir teikia vilčių, jog vieną dieną įvyks pasaulinė revoliucija, kuri bus moralės revoliucija; išreiškė viltį, kad tokia revoliucija atneš laisvę ir mūsų Lietuvai ir kad po to jos gyvenimą lydės ir šviesa ir Tiesa.

Po paskaitos sugiedotas Tautos Himnas, ir pirmoji programos dalis buvo baigta.

Antrąją — meninę programos dalį pradėdė nepalstanti visuomenininkė Alina Grinienė. Pradėta Suktiniu, kurį pašoko mažičiai Rita ir Algis Pauliukevičiai, lietuvių dainoms palydint.

Neseniai iš Lietuvos atvykęs 9 metų berniukas A. Armonas gražiai lietuvių kalba pasakė šventei pritaikytą eilėraštį.

Naujai atvykusi E. Molnerytė, nuostabiai gražiai įsijausdama į melodijų mintis, pašoko plastinį šokį pagal lietuviškų liaudies dainų pynę, paruoštą A. Grinienės. Miuncheno Vargo Mokyklos mokinukai E. Ruseckas, R. Paliukevičiūtė ir nese-

niai iš Lietuvos atvykęs A. Avižienis pasakė po eilėraštuką.

Dr. V. Dambra paskaitė vaikučiams specialų vaizdelį „Kaip 1956 m. Vasario 16-toji buvo sutikta Lietuvoje, netoli Veiverių“. Vaizdelis jaudino iki ašarų ne tik mažuosius, bet ir suaugusius.

Šokius Kepurinę ir Blezdingėlę, paruošė A. Grinienė, pašoko J. Vyšniauskaitė, V. Armonienė, O. Barasienė, V. Karuzienė, L. Ruseckienė ir E. Molnerytė.

O. Kursaiteienė padėkdamo Vyduono patriotinės poezijos, kurios ji išmoko iš paties Vyduono, būdama dar mažytė.

Dr. J. Sakalauskas paskaitė pluoštą savo poezijos, o kelių metų mergytė Kiugelytė pagrojo fleita.

Pabaigoje buvo išpildytas žodžių, poezijos ir dainų montažas „Zemaitija“, sukurtas A. Grinienės.

A. Grinienė tarė ir uždaramąjį žodį, kar tu apdovanodama „tautinėmis juostomis eilę veikėjų, paskutiniu laiku plačiau pasireiškusių visuomeninėje, kultūrinėje ir politinėje veikloje, gyvenančių Miunchene ar jo artumoje. Neseniai iš Lietuvos atvykusi V. Armonienė apdovanojo A. Grinienę Lietuvoje išausta tautiniais raštais staltiesėle. Antroji programos dalis baigta visiems dalyviams sugiedojus „Leiskit į Tėvynę“.

Tose pačiose patalpose V. Armonienė buvo suruošusi parodėlę iš Lietuvos atsiųžtų tautinių brangenybių: įvairių rankdarbių, gintaro dirbinių, juostų, mezginių, Lietuvos pajūrio smėlio, knygų ir kita. Kai kurie dirbiniai buvo pagaminti Lenkijoje ar net Sibire sunkiausiose aplinkybėse.

Vakare įvyko visų dalyvių bendras pobūvis prie kuklaus vaišių šalo. Čia skambėjo lietuviškos dainos, lietuviškų pokštelių muzika, vyko šokiai. „Senieji“ ir „naujieji“ lietuviai nuosirdžiausioj nuotaikoj bendravo, dalijosi išpuždžiais. Naujai atvykusieji iš Lietuvos jautriai pasakėjo apie dabartinį gyvenimą Lietuvoje, savo išgyvenimus ir rodė begalinį ilgėjį savojo krašto. Daugelis „naujųjų“ gyvena tarp svetimų, ir todėl ši šventė jiems buvo tikras dvasinis — tautinis atsisveikinimas.

M.M.(ELI)

SUSIRGO PROF. ST. KAIRYS

Kovo 3 d. širdies priepuolį turėjo Amerikoje gyvenęs Nepriklausomybės Akto Signataras prof. Steponas Kairys. Jo sveikata itin silpna. Profesorui yra jau 82 metai amžiaus.

pro Lietuvą ir nepažįsta to paties krašto. Dairosi aplinkui, žiūri į Lietuvos kaimus ir miestus ir sako: „Tikrai lietuviai — stebuklus padarė!..“

Ir iš tikrųjų per 22 savo nepriklausomo gyvenimo metus lietuviai, patys tapę savo krašto šeiminkais, pasiekė nuostabių laimėjimų. Pravestoji žemės reforma sukūrė 36.000 visai naujų ūkių, o 26.000 mažesnių ūkių buvo padidinti. Trys ketvirtadaliai visų žemių ploto buvo nusausinti. Žemės našumas pakilo 3 kartus. Gyvulininkystė ir pieno ūkis taip išaugo, kad Lietuva pasidarė rimtu Danijos konkurentu pa saulio rinkose.

Deja, šis gražus progresas buvo brutališkai pertrauktas, kai Raudonoji Armija 1940 m. birželio 15 d. užplūdo Lietuvą ir įvedė ten komunistinę santvarką. Ši santvarka, pasirodė, yra ne kas kita, kaip mo durninė baudžiava ir naujųjų laikų vergija, lydima nekaltų žmonių žudymo ir trėmimo. Taigi 1940 m. lietuvių tauta antrą kartą savo istorijoje pateko į vergiją. Ir ši vergija pasirodė dar baisesnė už caristinę vergiją. Mat, car valdžia buvo supančiosi lietuvių tautą fiziškai, o dabartinė Sovietinė siekia išprievartauti ir jos sielą.

Maskvos vyriausybė dėl savo brutalaus elgesio ir dėl pasirašytų sutarčių laužymo yra nusikaltusi ne tik prieš lietuvių tautą, bet ir prieš visą žmonią. Todėl didžiojus Vakarų demokratines valstybes yra pasmerkusios Maskvos smurto veiksmus Lietuvoje ir ligi šiol nepripažįsta Lietuvos įjungimo į Sovietų Sąjungą. Dėl šios pat priežasties mūsų siekimai atgauti savo laisvę ligi šiol rasdavo daug simpatijos iš Vakarų demokratijų pusės. Taip, pvz., ir šių metų Vasario 16 progą Amerikos Valstybės Sekretorius Herter yra padaręs viešą pareiškimą, kuriame vėl iš naujo prime nama, kad Lietuva buvo įjungta į Sov. S-gą prievartos būdu ir todėl reikiama viltis ir išitikinimas, kad Lietuvos žmonės at gaus savo nepriklausomybę.

Deja, šie gražūs pareiškimai Maskvos valdovų yra ignoruojami, nes Maskva nepaiso jokių moralinių dėsnių ir nekrepia dėmesio į padoraus tarptautinio sugyvenimo taisykles. Dėl šios priežasties ir visi kil

DAUG SNIEGO

Kovo 5 d. Amerikoje labai daug prisnigo. Laikoma, kad tai viena didžiausių audrų su sniegu visoje Amerikos istorijoje. Žuvo apie 200 žmonių.

PRANCŪZIJS SANTYKIAI SU ALŽYRU

Prancūzų žinių agentūra pusiau oficialiai skelbia, kad prezidentas gen. de Gaulle esąs patvirtinęs prancūzų artilerijos karininkams, jog Alžyro nepriklausomybė būtų nesąmonė ir kokie nors pasitarimai su arabais sukliktelėsi nebenumatomai.

SAUSROS GRĖSMĖ

Jordane, Libane ir Sirijoje baigia išdžiūti laukai, ir jei dar porą savaičių nebus lietaus, tai visiškai sunyks derlius.

STREIKAI LENKIOJE

Paskutiniųjų dviejų savaičių metu Lenkijos pramonėje buvo nemaža streikų dėl blogų darbo sąlygų ir menkų atlyginimų.

Paskutinytis yra buvęs Poznanėje. Po keleto dienų streikai buvo Lodzėje, Cens-takave, Vraclove ir Varšuvoje.

AUDRA MAURITIUS SALOJE

Pro kalnuotą Mauritius salą praeitą savaitę prasiautė ciklonas, nuo kurio žuvo 39, sužeista 1000, be pastogės liko 100.000. Sunaikintas cukrinių nendrių derlius, kuris salai sudarė pragyvenimo pagrindą.

ŽEMĖS DREBĖJIMAI

Maroke žemės drebėjimas per 8 sekundes sugriovė Agadir uostą. Jau iki šiol išaiškinta, kad žuvo apie 10.000 žmonių.

Po kelių dienų buvo menkesni drebėjimai Maroke ir Alžyre.

PAGALBA INDIJAI

Indija su Vakarų pagalba yra pasiryžusi pasinaudoti Indans upe ir prvesti drėkinimo sistemą.

Tam reikalauja Amerika duoda 182 mil. svarų, D. Britanija 21 mil., Australija 6 mil., Kanada 8 mil., Vokietija 11 mil., N. Zelandija 1 mil. ir Pasaulinis Bankas 30 mil. svarų.

VOKIEČIŲ ARMIA D. BRITANIJOJE

Užsipuolus V. Vokietiją, kad ji galvojan-ti tartis su Ispanija dėl karinių bazių ir vietos kariams apmokyti, dabar aiškėja, kad V. Vokietijos jau buvo dėl to tartasi su D. Britanija.

Jei būtų sutarta, vokiečiai čia turėtų savo karinių reikmenų sandėlius, čia būtų remontuojami Vokietijos laivai ir apmokomi kariai.

— Pėsiųjų lenktynėse nuo John O'Gro ats iki Land's End D. Britanijoje pirmuoju prasimušė latvis kasyklų darbininkas Rozentals.

— Havanoje, Kuboje, uoste susprogo prancūzų laivas su šaudmenimis.

ji aplinka; dar stipriau ji veikia mūsų vai kus, kurie mokosi svetimos, nelietuviškos mokyklose. Nepamirškime todėl, kad stipriausioji mūsų atrama, norint išlikti sąmoningais lietuviams gūdi lietuvių tautos dvasioje, prisirišime prie tautinių ver tybių, mūsų tautos sukurtų per ilgus šimt mečius. Mūsų tautinė moralė turi būti at remta į tautinį idealizmą, iš kurio turi kil ti nepalaužiamas pasiryžimas ugdyti šiu vertybų apraiškas. Iš nusistovėjusios tradicijos lietuvių mes suvokiame kaip tam tikras savitas gyvenimo formas, tam tikrą gyvenimo stilių, kuris mums yra mie las ir kuriam mūsų širdis yra atvira. Mes, be abejo, norime, kad mūsų lietuvių bū ty tokia, kokią išgyveno mūsų tėvai, išsau goję ją pereito šimtmečio priespaudos lai kais. Bet, jei to norime ir trokštame, kad mūsų priaugančioji karta pasilikytų ištiki ma savo tėvų žemės papročiams ir tradicijoms, tai žinokime, kad tikrai lietuviškoji šeima visados turi ir bus toji neveikiamoji tvirtovė svetimųjų įtakų grėsmei. Mes kartais skundžiamės savo vaikų nutau tėjimu. Ieškome pasiteisinimų. Bet tokių pasiteisinimų neieškojo nei sau nei savo vaikui lietuvi motina caro priespaudos lai kais, kai mokė ji lietuviškojo rašto ir tikė jimo tiesų, trūsdama savo grytelėje ar sėsdama prie savo verpsto. Anoji lietuvi motina pajėgė išmokyti savo vaikėlį ne tik tai tuomet draudžiamam lietuviško rašto, bet ir įdiegę jam meilę savo protėvių tikė jimui ir tėvynėi. Ne kieno kito, o tikrai lie tuvės motinos yra nuopelnas, kad mūsų tautos istorija gali atžymėti savo lapuose heroiškus Kražių įvykius, spaudos draudi mo pasišventėlius knygnešius ir savanorių sudetas aukas, atstatant Lietuvos nepri klausomybę. Nutautėjimo grėsmė nebus baisi ir mums, jeigu mes ugdytume lietuvi bės idealą, kaip nepakeičiamą gėrio ir grožio vertybę.

Minėdami mūsų Tėvynės didžiąją šven tę, prisiminkime sau tą šventą teisybę, kad, kaip žmogus negali gyventi be kasdie ninės duonos, taip lygiai jis — jo dvasia — negali gyventi be Tėvynės. Atlėsti nuo tėvynės, mes nešiojamės ją savo širdyje. Ir kai lietuviškas choras gieda tėvynės giesmę, mes neretai braukiame ašarą ir pro tą ašarą matome savo tėvynę Lietuvą. Ir tuomet mums darosi suprantami psalmisto skundo žodžiai: „Kaip gi giedosime Viešpaties giesmę svetimojo šaly?..“

Svetimais keliais eidami, laimės nera sime. Tėvynės rūpestis mūsų tragišką pa dėtį išgelbsti, nes jis nutiesia tiltus į tėviškės sodybas. Ir, anot mūsų poeto žodžių, „Ir einu tais tiltais į Tave, Lietuva, ir mąs tau — Tėvyne, be tavęs tuščias ir bepras mis šis pasaulis“. Taip, be tėvynės iš da lies netenka pasaulis savo prasmės. Sunku giedoti Viešpačiui giesmes svetimam krašte. Todėl tas pats psalmistas tiesiog prisie kta, primindamas visiemis laikams to di džiojo rūpestio — tėvynės meilės — būti numą, kai jis sako:

„Pirmiausia man ranka tenudžius.

Ir mano liežuvis prie gomurio tepriaugs. Neagu aš Tave pamiršiu ar išsižadėsiu. O mano Tėvyne“.

Būkime tikri, kad to didžiojo mūsų rū pestio džiaugsmo pradžia anksčiau ar vė liau suskambės laisvojo Nemuno šalyje džiaugsmo pergale.

Tautinio idealizmo palaikymas

Pasiuntinybės Patarėjo V. Balicko žodis, pasakytas Londono lietuviams, minint Lietuvos Nepriklausomybės šventę, 1960 m. vasario 20 d. Londone.

Gerbiamosios ir Gerbiamieji, Šiandien mes susirinkome viešai pami nėti 42 metų Lietuvos Nepriklausomybės atstatymo sukaktį.

1918 m. vasario 16 Aktu Lietuvos Tary ba paskelbė atstatanti nepriklausomą Lie tuvos valstybę su sostine Vilniuje. Vėliau visų Lietuvos gyventojų demokratiniasis pa grindais išrinktasis Steigiamasis Seimas ta Lietuvos Tarybos Aktą vieninai patvirtino. Tuo būdu buvo įgyvendinta lietuvių tautos valia, ir Lietuva, gavusi visų pasau lio valstybių pripažinimą, vėl sugrįžo į ne priklausomų valstybių tarpą.

Betgi Lietuvos valstybė, kaip tokia, ne gimė 1918 metais. Tikrasis jos gimtadienis glūdi senųjų amžių gilumoje. Lietuvių tau ta nuo karaliaus Mindaugo laikų, jau dau giau kaip 700 metų, buvo gyvenusi nepri klausomai valstybinio gyvenimu. Mindaug o, Gedimino, Kęstučio ir Vytauto laikų Lietuva yra atlikusi didžiulius darbus. Jos garsas buvo plačiai pasklidęs, nes ji turė jo didingą praeitį ir nuopelnus visai Euro pai, gindama ją nuo totorių antplūdžio. Tiktai po Vytauto mirties, kai Jogailos gim ininė valdė kartu Lietuvą ir Lenkiją ir kai po šių valstybių unijos sudarymo atsirado įvairūs nesutarimai, Lietuva pradėjo silpnėti. Pasekmėje to 1795 m. rusai su prū sais galutinai pasidalijo Lietuvos ir Lenki jos žemes, ir Lietuva neteko nepriklausomybės.

Garbinga Lietuvos praeitis tačiau neside rino su vergavimu svetimiejiems. Skaudžiai

atjausdama tą vergavimą, lietuvių tauta įvairiomis progomis dėjo kruvinas aukas, siekdama išsilaisvinti iš po ją slegiančios Rusijos letenos ir tik po 120 metų nepala užiama pastangų ji tą nelygią kovą lai mėjo. Dėl to Vasario 16 dieną mes laikome kaip savo garbės dieną, kuri atžymi lietuvių tautos ilgametinių kovų laimėjimą. Tiesa, Nepriklausomybės Akto paskel bimas buvo tiktai tautos valios pareiški mas, o kad toji valia būtų įgyvendinta, rei kėjo dar daug dirbti, kovoti ir kraujo iš lieti.

Lietuva kūrėsi beveik iš naujo. Šis jos kūrimosi periodas yra panašus į aprašy mą, kurį randame Pirmojojo Mozės Knjgoje apie pasaulio kūrimą. Anot šio aprašymo, pradžioj žemė buvo tuščia ir nyki ir buvo tamsu gilybėse, tiktai dvasia Dievo išsiplė tė ant žemės ir vandenių. Ir Lietuvoj 1918 m. buvo tuščia ir nyku. Jau nekaltant apie arklius ir galvijus, višta ir kiaulė bu vo retas daiktas. Taigi viską lėmė tiktai dvasia, o tos dvasios, ryžto, pasiaukojimo tuomet buvo daug Lietuvoje, labai daug.

1918 m. Lietuva maždaug tapti atrodė: daugiau kaip pusė Lietuvos laukų stovėjo dirvonais; žmonės, netekę per karą arklių, daug kur arė ir akėjo išbadėjusiomis karvutėmis; daug miestų ir kaimių buvo sugriauta ir sudėginta; kraštas buvo visiškai nuašintas Vienas svetimšalis, tuo metu ke liavęs pro Lietuvą, sako, kraupes galva ir dūmojės; lietuviai savo laisvę tai tikrai gražiai atkovojo, bet ar jie pajėgs tuščioms rankomis atstatyti kraštą? Ar pajėgs jie nualintame krašte išlaikyti tą iškovotą laisvę ir nepriklausomybę? Tačiau po 20 metų tas pats svetimšalis vėl pravažiuoja

Akimirksniu Kronikos

R A Š O
BRONYS RAILA

KAS YRA NKVD STILIUS?

Per pastarąjį 15 metų Lietuvos bolševikinė spauda jau daug kartų yra kvietusi lietuvius pabėgėlius iš užsienio grįžti tėvynėn. O kitus kelias dešimtis, kurių nekvieta, yra plačiai savo puslapiuose aprašiusi, galutinai demaskavusi, atmatų dėžėn išmetusi. Bet ne visai visus. Vienas vis dar sudaro išimtį. Apie jį rašoma jau kelintą kartą, jei tik jis kur pasijudina, — ir vis reikalaujama nubausiti. Tėvynėn grįžti jis nekviestas, bet prašoma, kad kiti jį sunaikintų.

Tai — Stasys Žymantas (Žakevičius)... Ligi karo Kauno universiteto administracinės teisės katedros vyr. asistentas, karo metu Vilniaus universiteto teisių fakulteto dekanas, Birželio sukiliminės vyriausybės vyriausiasis įgaliotinis Vilniaus sričiai, Laisvės Kovotojų Sąjungos pagrindžio veiklos vadovas Vilniuje nacių okupacijos metu, vėliau Vliko delegatūros užsienyje organizatorius ir tremties Vliko narys, BDPS ir Vliko bendradarbis, persikėlęs į Angliją kurį laiką profesorius Birminghamo universitete, vėliau Londone Liberalų Internacionalo egzilinių grupių sekretorius, vienas iš LRS steigėjų ir Santarvės žurnalo redakcijos narys, žurnalistas Europos ir Amerikos lietuvių spaudoje, pabaltiečių žurnalo East and West lietuvių skyriaus redaktorius, per pastaruosius pustrėčių metų Voice of America bendradarbis Miunchene...

Praėjęs metų pabaigoje prof. Stasys Žymantas imigravo Amerikon ir dabar yra apsisotęs Los Angeles palmių pavėsyje. Tylus, ramus, užsidares, protarpiais padažantis savo uošvio prof. Mykolo Biržiškos namus. Ieškantis „imperialistų“, kurie jam suteiktų pastovaus darbo mokslineje ar bet kurioje kitoje srityje...

Šia proga paminėkime tretąjį nuotykių iš jo santykių su raudonomisios gerklėmis. 1948 m. gegužės mėnesį jis iš Vokietijos išvyksta Anglijon. Kaip lietuvių tremtinių laikraštis „Mintis“ 1949 m. liepos 15 d. laidoje pranešė, britų darbinėjų partijos parlamento atstovas J. Silverman, matyt, atitinkamai sovietų pasiuntinybės apšviestam, Zemuosiuose Rūmuose pateikė tokį klausimą: —

„Ar buvo žinoma, leidžiant p. Žakevičiui įvažiuoti D. Britanijon, kad jis 1941 m., vokiečių okupacijos metu, buvo sutikęs eiti Vilniaus miesto burmistro pareigas ir bendradarbiavo su vokiečiais, ypač persekiojant žydus ir lenkus tame mieste?“

Laikraščio pranešimu, į paklausimą atsakė pats D. Britanijos vidaus reikalų ministras Edė. Jis pareiškė, kad prof. Žakevičius britų universitetų atstovų buvo pasirinktas iš mažos grupės išeivių, turinčių aukštą akademinę kvalifikaciją, ir todėl jam buvo leista įvažiuoti. Kaltinimai prieš jį pasirodė 1948 m. lapkričio mėnesį pirmiausia viename sovietų leidžiamame laikraštyje Lietuvoje ir vėliau gruodžio mėnesį per Vilniaus radiją. Ministras pabrėžė, kad jo turimomis žiniomis šie kaltinimai nėra nieku pagrįsti ir jis turįs pagrindo manyti, jog prof. Žakevičius yra visiškai tvarkoje.

1957 m. prof. Žymantui atvykus į Miuncheną ir pradėjus darbą ruošiant Voice of America transliaciją, per Vilniaus radiją 1957.VII.6 d. buvo paskaitytas užsienio lietuviams skirtas pranešimas apie Amerikos Balsa. Apie jo lietuvių bendradarbius buvo pasakyta: „Visi jie skatino Lietuvoj pasilikusius vokiečius esesininkus ir vietinius valkatas žudyti nekaltus lietuvių tautos sūnus, moteris ir vaikus...“ Bet bauriausias iš jų, tai „dabar parsisamdeję to Balso bosu“ Žymantas. „Tai vokiečių okupacijos meto lietuvių tautos budelių fašistų artimiausias padėjėjas ir lietuvių išdavinėtojas“. Šis sovietų pranešimas buvo baigtas žodžiais: „Kiek besinertų iš kailio visa ši šmeižikų gauja, jai nepasiseks apgauti lietuvių tautos, kuri tvirtai žengia tarybinu keliu“...

Bet kai atpasakosime dar trečią nuotykių, būtų galima paklausti: kažin, ar taip jau tvirtu keliu žengia Lietuvoje okupantai, jeigu iš kairių užsienio lietuvių jie vis tebejaučia pavojų ir reikalauja jų sunaikinimo?

Vos spėjus Žymantui išlipti į Amerikos krantą, Lietuvos okupantų oficiozas Vilniuje „Tiesa“ 1959 m. gruodžio 11 d. paskelbė straipsnį intriguojančia antrašte: „Žudikas su profesoriaus kauke“... Kad būtų mandriau, čia Žymantas vadinamas „Žymantu - Žymantavičiumi“, matyt, sekant polinkį lietuvišką pavardę rusinti, pridėdant jai slaviską galūnę nuo savęs.

Štai kelios pagrindinės šio ilgojo „Tiesos“ žurnalistinio kūrinio tezės. „Nekaltų žmonių kraujuje permirkę budelis“, „žudikas“, „tautos išdavinikas“, „nacių Gestapo viršininko Himlerio agentas“, „tautos išgama“, „dvidešimtojo amžiaus hanibalas“, „žudė tūkstančius lietuvių, žydus, lenkus, baltarusius“, norėdamas „pralobti sve timu turtu“, „su savo sėbrais nepaprastosejo palankios progos“ pralobti“...

O Lietuvos pagrindžio rezistencija prieš nacius buvo — pačių nacių sugalvota! Po grindžio organizacijoms vadovauti „ima pa tikimi gestapo šnipai, ir Himlerio agentas Žakevičius (Žymantas) taip pat tampa tokios organizacijos vadeiva Vilniuje“. Už tai — „hitleriniai okupantai suteikė jam profesoriaus titulą“...

Ilgasis straipsnis baigiamas žodžiais: „Lietuvių tauta žino, kas slepiasi po Žymantu pavarde. Šiam budeliui ir vokiečių šnipui vieta kaltinamųjų suole. Reikia tikėtis, kad šį budelį amerikiečiai tinkamai sutiks“.

Reikia tikėtis, kad paskaitė šitokią sovietinę publicistiką, mes paklausime: — kas tai? Pamišimas? Chuliganizmas? Isterija? Gyvulio bliovimas? Baimė? Nusigėrusio vežiko šūkavimai?..

Ne, tai yra tik būdingas ir visai normalus enkavedistinis stilius, tikra ir nuoga sovietinės polemikos klasika! Taip beskalbant ir matyti, kaip to straipsnio autoriui kažkokiam Feliksui Laurinaičiui gremėzdikai klijavosi sovietinės idėjos, beverčiant iš rusų kalbos NKVD archyvo perlus. Jei ko galima pasigesti, tai kad po kiek vieno sakinio dar būtų pridėta „mat-mat ir dar koks kitas triukštas tradicinis ru-“

siškas nusikeikimas. Tai tas pats kasdieninis stilius, kurį nuolat vartoja sovietų spauda ir visas jų „intelektualinis“ elitas ir kurį draugas Motovas savo metu tvirtai įnešė net į sovietinę diplomatiją.

Kodėl toks tūžimas specialiai prieš Žymantą, tokia isterija šiandien, besiruošiant sovietinės Lietuvos „nepriklausomybės“ dvidešimtmecio sukaktuvėms?

Matyt, kad yra pagrindo. Sveikas protas reikalaujtu prileisti, kad jo yra. Matyt, sovietinės Lietuvos naujoji buržuazija dar nesijaudia nei linksmai, nei visai saugiai. Užgrobusi visą lietuvių nacionalistų ir užsienin pasitraukusių turta, miegodama jų lovoše, valgydama jų šaukštais ir visą kūrybą tebespausdindama dar iš Smetonos laikų užsilikusiomis spaustuvų mašinomis, privilegijuotoji tarybinė aristokratija dar jaučiasi blogai. Ypač kad ji matė, kaip partizanų laikotarpyje lietuvių tauta priešinosi okupantui ir kaip užsienio lietuviai ir toliau palaikė ir tebelaiiko tautinės rezistencijos idėją. Gi Stasys Žymantas šiame dygliuotame kelyje per 20 metų yra išėjęs gal vieną iš pačių brandžiausių mokyklų ir be atvangos nebuvo nei nurimęs, nei pavargęs, nei palūžęs.

O, be to, juk sovietinės buržuazijos vyresniajai kartai, be abejo, protarpiais prisimena 1941 m. birželio mėnesio košmarai. Neduok, Lenine (jeigu čia vietoj „Neduo, Dieve“ pavartočiau sovietinio stiliaus maldą...), kad anas birželis vėl kada pasikartotų! Kai tada sprogo vokiečių-rusų karas, sukilo Kaunas ir Vilnius, sukilo kiekvienas lietuviškas miestelis ir kaimas. Žaibo greitumu tada Kaune atsirado sukiliminė Lietuvos vyriausybė su J. Brazaičiu priešakyje ir tokia pat vyriausybė Vilniaus miestui ir sričiai su S. Žymantu priešakyje, tuomet Vilniaus universiteto teisių fakulteto docentu. Mat, Kaunas ir Vilnius tada pateko į atskirų vokiečių armijų veikimo zonas, ir kurį laiką tarp jų nebuvo ryšių, Kaune ir Vilniuje teko veikti savarankiškomis „vyriausybėms“.

Lietuvių sukilimas Vilniuje tebelaukia platesnio aprašymo, o jis buvo ne mažiau reikšmingas, negu Kauno.

Vokiečiai užėmė jau lietuvių išlaisvintą Vilnių ir ten visur atrado jau lietuvišką administraciją, su kuria jiems buvo itin nepatogu nesiskaityti. Sukilimą suderino su karo veiksmais, įsteigė lietuvių administraciją, perėmė visas įstaigas, komisrijatus, bankus, nacionalizuotas įmones staigiai susiorganizavęs Stasio Žymanto pirmininkaujama Vilniaus Komitetas. O nepamirština, kad lietuviai tada Vilniuje dar nesudarė daugumos. Žydai, lenkai ir gudai nesugaudė. Šamšioju metu lietuviška administracija išgelbėjo miestą nuo kerštingų atsikaitymų ir tarpusavio skerdynių.

Hitleriai nesutikus pripažinti Lietuvos nepriklausomos valstybės atstatymo ir krautui netrukus primetus naciską „civilverwaltungą“, Žymantas pats formaliai likvidavo viešąjį Vilniaus komitetą ir — tuojuo pat atgavino Lietuvos Laisvės Kovotojų Sąjungos Vilniaus apygardą po grindyje. Jai vadovavo, rašė straipsnius, redagavo jos slaptus leidinius.

Bet, kaip matome, raudonieji Lietuvos kvilingai vis labai neramūs ir įtužę, kad Stasys Žymantas atvyko Amerikon dar gyvas ir sveikas, — ir vis dar jį „nenubaustas“. Matyti, kad jie patys vis dar netikri savimi ir bijosi likimo baumės. O nuo likimo nepabėgsi. Tautos laisvės idėja gali ma niekinti ir žudyti, bet ji — pati nemariausia!

taip pat žiūrėjo į nueinančius. — Sugrįš! — čirškė. — Paragaus miesto pyragų ir sugrįš. — Kažin ar sugrįš, — atsiliepė Uogintas. — Jauni... jei jau išeina... Kitiokie vėjai, kaimyn, pradeda pūsti, štai kas!... Sugriebė iš po kojų akmenį ir nubloškė. Paskui paėmęs padėjo jį ant ežios. Tuo tarpu pasigirdo tolimas lėktuvo ūžimas. Abu gaspadoriai užriėtė aukštyn galvas, bet nieko nematė. Paskiau ėmė žiūrėti balzganą, ploną, ploną dūmų reivele. — Ere, kaip aukštai — nė akis nesiekia.

Tą patį rytą, kada berniakai su skrynelėmis rankose nuėjo geležinkelio link, o Jonaitis ir Uogintas, žiūrėdami į juos, neramūs pakausius krapštėsi, Morkaus namuose kilo sujudimas.

Morkuvienė atsikėlusį kystelėjo galvą į seklyčios kambariuką — Rožytės nėra. Tur būt, į pašalę išbėgo! Palaukus žvilgtelėjo į pašalę — ir ten nėra. Kurgi ji dabar? Nukulniavo į pirkia: ar Rožytės nematė? — paklausė Marijona. Ši nemačiusi. Ar nematė Rožės? — klausė tėva, paskui naują samdinį Antaną — nematė. Pone šventasai! Sumerimus skuba atgal į seklyčią: Rožė! Rožė! Rožė! — šaukė dairydama. Pradarė spintą, po lova pasižiūrėjo. Paskui skuba į klėtį, į tvartus, į daržinę: Rožė, Rožė, Rožė! Rožytės nė dvasios. Jezusmarija! Kad nebūtų kokia nelaimė atsitikusi! (Jai šmėks telėjo akye duktė, kokią ją matė vakar vakare).

POPEŽIAUS JONO XXIII

APASTALISKAS LAISKAS LIETUVIŲ TAUTAI

(Tęsinys iš pr. nr.)

Žinome, kaip labai lietuviai yra prisirišę prie savo katalikiškosios tikybos. Kaip tik gali, atlikdami net ilgiausias keliones bei nugalėdami didžiausias kliūtis, jie lanko savo šventovės. Be to, jie yra labai ištikimi Romos Popiežiui ir teisėtai Bažnyčios Vadovybei. Todėl juos sveikiname iš tėviškos širdies ir labai prašome, kad ir ateityje ištvėrtų tame pačiame uolome, kad stiprintų savo dvasią Sakramentais, kad šventadieniais, jei tik galima, dalyvautų Eucharistinėje aukoje — Šv. Mišiose, iš jos be atvangos sėdami tosi gyvybinės jėgos, kurios niekas negali užšlopinti.

Šeimų tėvus ir motinas raginame, kad, atsimindami savo labai atsakomingas pareigas, vaikus, o ypač jau paaugusius jaunuolius, kuo geriausiai žodžiu ir pavyzdžiu auklėtų ir juose skiepytų dorybes. Kadangi dėl liūdno dabartinės padėties kunigams yra draudžiama vaikus mokyti katekizmo, reikia, kad tėvai, pavaduodami Dievo tarnus, vaikus perduotų negestanchia pavelėdo tikėjimo šviesa. Jaunuolius, kuriuos tėviškai mylime, kviečiame prisiminti drąsius ir didžius Merkelio Giedraičio darbus, kad galėtų iš jo pasimokyti, ką reikia kovoti už katalikų tikėjimą ir ginti jį visomis jėgomis.

Mes linkime, kad jums nušvistų geresnės dienos. Trokštame, kad pasibaigus neapykantai ir persekiojimams, kuriuos šiandieną kenčia Bažnyčia, visose piliečių klasese išgalėtų toji taika ir santaika, kurios vienintelis tvirtas pagrindas yra Kristaus Evangelija. Maldaujame Aukščiausiąjį, kad per Šven. Mergelės Marijos užtarimą suteiktų tai, ko visi taip trokšta, per užtarimą Marijos, kuri yra Nekaltai Pradėtą, ir kurios rankas yra sudėtos mūsų viltys. Žinome, kad jūs ją garbinatė ypatingu pamaldumu šiuo metu: paminėte trijų šimtų penkiadešimties metų sukaktį, kai jūsų tauta pradėjo uoliai garbinti Dievo Motiną Šiluvoje.

Norime, kad šiuos mūsų troškimus ir linkėjimus sustiprintų Apaštališkasis Palaiminimas. Jį kaip dangiškujų malonių laidininką ir kaip mūsų prielankumo ženklą, iš širdies suteikiame jums visiems, Garbingieji Broliai, kunigams ir visai mylimajai Lietuvių Tautai, tiek tėvynėje gyvenantiems, tiek esantiems už jos ribų.

Rašyta Romoje, prie šventojo Petro, 1959 m. gruodžio mėn. 8 dieną, antrisiais mūsų Pontifikato metais.

POPEŽIUS JONAS XXIII

Pamaldos

GLOUCESTER — Gavėnios II sekm. — kovo 13 d., 12 val., Šv. Petro bažn., London Road. Kviečiami visi apylinkės tautiečiai. Po pamaldų parapijos mokykloje susirinkimas.

NOTTINGHAM — kovo 13 d., 12.15 val.

BRADFORD — kovo 20 d., 12.30 val.

HALIFAX — kovo 20 d., 3 val. p.p.

ROCHDALE — kovo 27 d., 11.30 val.

AMERIKOS BALSO SVEIKINIMAI LIETUVAI

(ELI) Vasario 16 Gimnazijoje Hiuttenfelde Lietuvos Nepriklausomybės minėjimo metu vasario 13 d. Amerikos Balso korespondentas Europoje Dr. V. Dambava, Am. B. direkcijos pritarimu, skaitė šventei pritaikytą paskaitą trimis kalbomis: lietuviškai, vokiškai ir angliškai. Paskaita susilaukė daug dėmesio. Jos autoriui padėką išreiškė ir Am. Balso direktorius Miunchene J. Albert, Vasario 16 proga, šia laugalė daug sveikinimų, perduodamas geriausias linkėjimus ir Lietuva.

LIETUVISKA MALDAKNYGĖ ANGLIŠKAI

Vasario 16 D. proga Paulist Press New Yorke angliškai išspausdino tą lietuvišką maldaknygę, kuri ranka rašyta į Vakarų pateko iš Sibiro ir lietuviškai jau yra išspausdinta.

Vertė Kęstutis A. Trimakas. Bostono kardinolas Cushing maldaknygei parašė įvado žodį.

7 RAŠYTOJAMS 9 PREMIJOS

(Elta) Čikagoje išėinas dienraštis „Draugas“ 1951 metais paskelbė pirmąjį romano konkursą. Po to kas metai buvo skelbiami konkursai romanui parašyti. Iki šiol „Draugo“ premijomis atžymėti šiuo rašytojų romanai: Jurgis Gliauda, Namai ant smėlio — 1952, Jurgis Gliauda, Ora pro nobis — 1953, Algirdas Landsbergis, Kelionė — 1954, Alė Rūta-Nakaitė, Trumpa diena — 1955, Birutė Pūkelevičiūtė, Aštuoni lapai — 1956, Paulius Jurkus, Smilgačių akvarelė — 1957, Jeronimas Ignatonis, Ir nevesk į pagundą — 1958, Juozas Švaistas, Jo sužadėtinė — 1959, Jurgis Gliauda, Šikšnosparnių sostas — 1960.

Iš 9 premijuotų romanų trys premijos atiteto rašytojui Jurgiui Gliaudai. Siemietinė „Draugo“ romano konkurso jury komisija sudarė: Antanas Vaičiulaitis, Alfonsas Nyka-Niliūnas, Kazys Bradūnas, Leonardas Dambriūnas ir Juozas Vitėnas. Premijų skyrimas sprendžiamas slaptu balsavimu ir tik po balsavimo atidaromas premija atžymėto romano autorinis vokas.

ROTOMSKIO „DRAUGIJA“ STIPRINA DRAUGYSTĘ SU KINIJA

Visiems, kas kreipė akis į Povilo Rotomskio Vilniuje pirmininkaujamą „Kultūrinių ryšių su užsieniu draugiją“ ir tikėjosi, kad gal per ją atsivers kokie nors keliai bent kultūrinėje srityje laisviau santykiuoti su žmonėmis Lietuvoje, įsidėmėtina, kad šiuo metu tos „draugijos“ akys nukrypo ne į lietuvių užsieniuose (tuo tebesirūpina „Zavizraščienje“ komitetas!), o į Kiniją.

A. Venclovos padedamas, Rotomskis vasario 13 d. suorganizavo Vilniuje spektaklį-susirinkimą, kuriame buvo kalbama apie lietuvių meilę kiniečiams, parašytą į Kiniją atitinkamas laiškas, plevėsuta Kinijos vėliavomis ir giedotas jos himnas.

(LNA)

Europos lietuviškoji periodika

DARBININKŲ BALSAS, Nr. 1, Turinys: Vasario 16-ji, Priminti visam pasauliui (Vliko atsisaukimas), Didysis valymas Latvijoje, Istorijos šviesoje, Naujosios klasės veidas, Darbininko gėrovė, Susitikimai su Zimanu, Gimtoji žemė, Neveiksminga poli tika, Naudojimas nelaimė ir kt.

„Darbininkų Balsas“ nuo šio numerio yra pakeitęs formata.

Pabudimas

J. PAUKSTELIS

Marijona kartu prisiminė ir savo pirmosios meilės smūgį, kaip, dvidešimtus metus eidama, mylėjo ūkininkų sūnų Povilą, kuris taip — it aksominis, nuolat ją kalbindavo, kermošavą pirkdavo, vakarais į klėtį įsivadavo — kaip smalos negalėdavo atsigtinti. Bet paskui ir nusisuko — vedė iš turtingų, su dideliu kraučiu. O ji iš sarmatos ir turėjo iš gimtųjų vietų bėgti, kad nematytų, kad užsimirštų. Taip ir paseno, svetimiems bedirbdama, nusikamavo, kaip tas arkllys.

— Še, išgerk alaus — širdį nuplausi, — ramino Garbščiuokė. — Tave pamačiusi, dar ir Bernotienė pradės verkti. Ir visos išleistuvės gali pasibaigti tik ašaromis.

Marijona išgėrė stiklinę šalto, putoto alaus ir apsiraminė. Bet ir nebesiypsojo, nebesijuokė, kaip iš pradžių — sėdėjo lyg suakmenėjusi, rūsti — tartum visą pasaulį širdyje keikdama, kad neteisėybė visur viešpatauja — kad vieni gimsta ir gyvena šiltoje tėvų gužtoje, o kitiems nuo kūdikio dienų reikia ją palikti, klaidžioti po pasaulį, duonos kėsnio beieškant.

Aušo diena. Atėjo laikas skirstytis, atsiveikinti su išvažiuojančiais. O kaip atsiveikinti su brangiais žmonėmis (ypač brangūs jie šiandien buvo), neapsikabinus, nepasibučijavus? Ir pradėjo bučiuotis,

spausiti žandus, neatsiplėsdami vienas nuo kito. Kai bučiuojasi taip stipriai ir dar vyrai — materiškoms visai atsileido stygos po krūtine — pradėjo visos ašaroti. Bet kai pamatė, kad ir vyrų akys jau blizga, ypač Valento — visada tokios linksmos akys — pradėjo visos šliukštėti, nosis šnypštis, unktis. O Valentas dar taip gražiai kalba:

— Sudiev, broliukai, sesutės... sudiev, tėveliai — gal nebesimatysim!

Miliutė, nebegalėdama ištvėrti, sukūčiojo balsu ir išbėgo po duris. Ka bekalbėti apie kitus, kad ir seniai Bernotui sublizgo rasa ant apatinių blakstienų.

— E-e, tos moterys — visada jos su savo ašaromis!

Atsiveikino, išsiskirstė, ir likosi Bernotų lūšnelėje vėl tylu ir nyku, lyg kokiai audrai praūžus.

Rytmetį, saulei vos patekėjus, Skausgalių pakluone nuėjo trys vyrai. Žvalaus žingsnio, petingi, kiekvienas su savo darbo skrynele — lagaminu rankoje. Nuėjo geležinkelio stoties link.

Stovėdams prie savo ežios, Uogintas žiūrėjo į nueinančius ir mykė sau.

— Ere, ir išeina! Pačiame darbymetyje išeina!

Kiūtindamas į lauką, senukas Jonaitis

Antanai, pagraiby, ar į šulnį bent neįkrito.

Antanas nulėkė atsinešti karties...

— Motinos tada primušta Rožytė kelias dienas išgulėjo kambariuke, lovoje susirietusi. Nieko nevalgė (Marijona neįkalbėjo), naktimis nemiegojo, drebėjo it drugio krečiama, unktė ir tik tiek tegalvojo, kad vis vien jai nebėr gyvenimo... Visi dabar žino (visas pasaulis žino!), kad ji... už ką ją motina primušė — kaip šunį... Ir ašaros nesulaikomos liejosi per skruostus.

Ramino ją tik Marijona:

— Iš teisybės, Rožytė... — kalbėjo. — Kad dar dėl ko kito, o dėl jo... Tegul jis pasikaria, kad aš dėl jo ašaras liečiau, sveikata dėčiau! Nebėlėjusi! Ar tu manai, kad mergaitėi vyras — tai jau viskas! Užtat nėra ko dėl jų verkti. Tegul juos griausmas visus tuos šalapatruis!

Šalia atsisdėsi, kalbėjo, tikino, bet kad pati prieš 15 metų taip pat verkė, iš proto kraustėsi dėl tokio pat „šalapatruio“, žinoma, tai neužsiminė.

— Liaukis! Geriau eikim. Aš einu pas gyvulius — prasivaikščiosi, užsitrenksi.

Rožytė tylėjo, bet širdyje nesutiko su Marijona. Ji karštai mylėjo, norėjo — kaip ir visos mergaitės — kad ją mylėtų (gal kas ką ir myli?) — norėjo ištektėi, auginti šeimą, gyventi, rūpintis. Ir kodėl jai tai neduodama? Kodėl atimama? Kodėl — dėl kažkokio nelygumo, turto — iškėlė motina šia savo kumštį ir... subyrėjo viskas.

— Taip bestruzdant, besikamuojant, pamažėli lyg koks spindulėlis tamsybeje blizkė lėjo jai mintis: o gal parašyti, kad atvažiuotų Irutė? Parašyti laišką ir labai, labai ją paprašyti. Irutė brangiausia, būtinai atvažiuok... aš turiu daug ką tau pasakyti!

Irena ne kartą sakė labai mėgstanti Skausgalius. Ji atvažiuos!

Rožytė rodėsi, kad Irena — jos pusserė, toji gražuolė — miestietė, atvažiuosivi vėl įneš ką šviesesnį ir niūrius jų namus, kad Valento ir žmonių akyse ji, Rožytė, vėl pakils, imš šį tą reikšti, ir jai bus nebe taip sunku.

Vienadien atsikėlus ir krapštėsi, rašė: būtinai šventam Jonui atvažiuok. Būtinai!

Ji vaizdavosi, kaip gal vėl Joniui vakare bus gegužinė... gal vėl sutiks Valentą, gal...

Parašius, rodos, ir palengvėjo šiek tiek — širdį nebe taip maudė.

Kitą dieną pasakė Marijonai eisianti išpažintys (įmušta mėlynė paakyj jau buvo pranykusi), apsirėnę ir išplastavo. Išpažintys ji nėjo — tik trumpam bažnyčion užsukusi, nusiskubino į pašta. Imetusi laišką, prie langiuko paklausė:

— Gal yra į Skausgalius?

— Bernotui Valentui, — atsiliepė paštininkas. — Ar paimsi?

Viešpatie — jam!

— P-paimsiu.

(Bus daugiau)

TARPTAUTINIS EUCHARISTINIS KONGRESAS

KONGRESO SIMBOLIAI

J. Medaitis

Sparčiais žingsniais artinasi vasara. Miunchenas jos nekantriai laukia. Ne dėl saulėtų atostogų, bet dėl tarptautinio Eucharistinio kongreso.

paveikslas, Avinėlio, naikinančio pasaulio nuodėmes, nugalėjusio mirtį ir teikiančio gyvybę visiems geros valios žmonėms.

mas. Popiet: iškilmų valanda kongreso pagalbininkams.

Pirmadienį, rugpiučio 1 d. ir antradienį, rugpiučio 2 d. priešpiet: pontifikalinės mišios ir mišios didžiojoje Miuncheno bažnyčioje; jų metu bus parodomas modernios liturginės apipavidalinimo galimybės.

Trečiadienį, rugpiučio 3 d. priešpiet: 9 val. pontifikalinės mišios katedroje vaikams ir jų tėvams; vaikų komunija. Moterų maldininkų kelionė į Andechs.

Ketvirtadienį, rugpiučio 4 d. Sekančių dienų liturgija bus paimta iš gėvėnės bei Velykų sekmadienio.

Pentadienį, rugpiučio 5 d. priešpiet: 9 val. mišios visose Miuncheno bažnyčiose; pamokslas apie Eucharistiją ir kuni-gystę; kojų plovimas.

Šeštadienį, rugpiučio 6 d. priešpiet: 9 v. mišios visose miesto bažnyčiose; pamokslas tema „Savaitgalis ir sekmadienis“; 11 val. iškilmų aikštėje jaunimo valandėlė: „Kad visi būtų viena“.

Sekmadienį, rugpiučio 7 d. priešpiet: 9 val. 30 min. iškilmų aikštėje pagrindinės kongreso mišios; pontifikalinės mišios ir pamokslas „Eucharistija ir pasaulio pabaiga“; auka misijoms, bendra visų kongreso dalyvių komunija; šv. Tėvo žodis, procesija.

Už sklandų kongreso pravedimą atsakingos 24 komisijos. Bavarijos vyriausybė užleido joms reprezentatyvų pastatą miesto centre, o miesto savivaldybė paskyrė jų darbui 2 milijonus DM.

Iš daugybės pašto ženklų projektų Meno komisija parinko Miuncheno menininko M. Faller projektą: balandis geria iš taurės, iš kurios iškyla kryžius. Tai gyvybės ir taikos simboliai. Siela, gerianti iš taurės nemirtingumo laidą, pakyla prie savo Kūrėjo.

Eucharistiniam kongresui atžymėti yra taip pat nukalta auksinė ir sidabrinė moneta. Vienoj jos pusėj kryžius su Nukryžiuotoju, po kuriuo regima paskutinės vakarienės scena; kitoj — Miuncheno miesto ir dabartinio kardinolo herbai.

Kongreso programa

Eucharistinis kongresas, kaip bendrame Vokietijos ganytojų laiške pabrėžiama, „nėra nukreiptas prieš nieką; nei prieš politinį priešą, nei prieš kito tikėjimo atstovus; jis tik meldžias ir aukoja už visus, už pasaulio gyvybę“.

Sekmadienį, liepos 31 d. priešpiet: pontifikalinės mišios ir suplikacijos Miuncheno -Freisingo arkivyskupijos bažnyčiose; padorų atidarymas; popiežiaus legato sutiki-

Kongreso ženklai

Meno komisija savo veiklą pradėjo kongreso plakato, ženkluko, pašto ženklų ir monetų projektų konkursais.

Plakato konkursą laimėjo Koelno Meno Akademijos profesorius J. Fassbender. Plakatu jis panaudojo vieną viduramžių motyvą, vaizduojantį šv. Sakramento įsteigimą. Kristus sėdi apaštalu ratelyje, iš kurio išsiskiria Judas. Ratelis atstovauja pasauliui, dėl kurio gyvybės ir išganymo buvo parengta šv. Vakarienė.

Dėl kongreso ženkluko varžėsi net 135 menininkai. Konkurso laimėtoju išėjo 24 m. amžiaus Miuncheno Meno Akademijos studentas F. Hoffmann. Vienoje jo ženkluko projekto pusėje matomas avinėlis, dešinė koja laikas pergales ir gyvybės simbolius su kryžium viršuje. Tai Dievo Avinėlio

nyčios hierarchai. Altorių dengs 20 m. aukštyje margas baldakimas. Apie altorių galės susėsti per 500.000 žmonių; kita tiek sutilps stovėti ant 104 tribūnų laiptų. Be to, pačioj aikštėj arba netoli jos bus 5 didžiulės zakristijų palapinės ir dešimt greitajai pagalbai. Vietos ir užsienio žurnalistai, filmų ir televizijos atstovai turės atsikrą tribūną į rytus nuo altoriaus.

Kiekvienos pamaldos Teresės aikštėje prasidės fanfara, kurią specialiai šiam kongresui sukomponeavo Paul Winter. Iš 48, iš Vokietijos, Šveicarijos ir Austrijos prisiusių fanfarų, jojo buvo atžymėta pirmą premija.

Per pontifikalines mišias, kurios pirmosiomis kongreso dienomis bus celebnuojamos atskiroms tautinėms grupėms, turės tikintis progos išgirsti įvairių laikų ir stilių mišų, kaip antai Guillaume de Machaut (14 šimt.) karūnavimo mišias, Orlando di Lasso, Vienos klasikų, Anton Bruckner, Igor Stravinskio ir kt.

Tarptautinio kongreso žymė atspindės, be kitko, ir lotynų kalboje. Ja bus giedami pamaldų tekstai: Kyrie XVI, Gloria XV ir Credo III. Kad giedojimas būtų dar nauš, Beuronio benediktinų choras įgiedojo į plokštėlę gregorianines mišias „Missa brevis cum laetamini unanimiti“.

Šiaip gi kongrese bus naudojamos 6 kalbos: vokiečių, prancūzų, anglų, italų, ispanų ir portugalų. Paskaitos, laikomos viena iš paminėtųjų kalbų, bus tuoj išverčiamos ir perduodamos kitom penkiom kalbom. Dviejos salės planuojama pirmą kartą Europoje panaudoti naują simulaninio vertimo būdą, kurio dėka neribotas žmonių skaičius gali sekti kalbą, nes jos vertimas pasirodo didėliam ekrane.

NAUJAI GAUTA:

Švaistas — Jo Žužadėtinė — prem. romanas, kaina 28 šil.

Dr. Prel. Bartkus — Skelbk Žodį — pamoksluoklų sekmadieniams — 14 šil.

Giedrius — Lukšiujai — autoriaus gimtojo kaimo istorija — 17.6 šil.

Baravykas — Anglų-Lietuvių kalbų žodynas, apie 30.000 žodžių bei posakių — 43š.

Naujokaitis — Šviesos mergaitė — lyrinė poema — 14 šil.

Vysk. Brizgys — Negesinkite aukurų — 21 šil.

Albumas „Lietuva“ — 35 šil.

Lithuania through the Ages — 25.8 šil.

Istorinės Lietuvos Albumas — 5 sv. 5š.

Ilgos grojimo lietu. plokštėlė; joje išgirsite 16 gražių dainų. „Dainos iš Lietuvos“ kaina su persiuntimu — 43 šil. 6 d.

Už XIX tomų Liet. Encikl. prašomi be atskirų raginimų atsiskaityti. Rašyti: DAINORA, 49 Thornton Ave. London, W.4

78 NUOSIMČIAI RUSŲ

Iš nekrologų, kurie spausdinami „Tiesoje“, galima spręsti, kad Lietuvoje 78 nuosimčiai aukštesniųjų pareigūnų įstaigose ir komunistų partijoje yra rusai arba lietuviai, nuo revoliucijos laikų gyvenę Rusijoje.

Ten, kur Nemunas banguoja

Tarybinės spaudos ištraukos, kurios aiškios ir be aiškinių.

Oj nelaimė, ką aš matau — širdį ver kaip yla: Numylėtoj mano vietoj Gyvena bardzyla. A. Vienaziūdis

PASAKOS — NE PASAKOS

Gaidys gyrėsi, kad jis pirmasis pakelia kolūkj „ant kojų“. Ir niekas to nuginčyti negalėjo. Vieną vakarą į vištidę įvedė elektrą. Vištos jau buvo sutūpusios ant laktų. Gaidys, pamatęs šviesą, užkariokavo. Raimosios pabudo ir išėjo į lauką. Buvo tamsu. — Prakišo, — sukudakavo jos ir pasipiktinusios grįžo į vidų.

ETATŲ MAŽINIMAS

Arklį paskyrė avių fermos vedėju. Charakteristikoje buvo parašyta: „Paskirti arklį į vadovaujantį darbą, nes jis turi didelę galvą“. Arklys atėjo į fermą. — Kodėl jūs nieko nedirbate? — O mums ir taip gera, — sublovē avys. — Kam dirbti? — Aišku, — tarė arklis ir, pasikvietęs vilką, sumažino avidėje etatus per pusę.

PASAKA NE PASAKA

Vilkas atėjo į kaukių balių be maskardinio kostiumo... — Kas tu toks? — paklausė jo avys. — Vilkas!..

PIGU IR SAUGU

Nuo Naujų Metų TAURAS visiems savo tautiečiams, kurie nori siųsti siuntinius nuo 15.I.1960 iki 15.3.1960, duoda 10 proc. nuolaidos nuo TAURO kainoraščio kainų.

Kiekvienam paprašiusiam tuojau pasiunčiamas kainoraštis ir pageidaujamo medžiagų pavyzdžiai ir geros ir naujos rūšies standartinių siuntinių sąrašas su medžiagų pavyzdžiais, kurie yra bent 20 proc. pigesni kaip kur nors kitur. Medžiagų kokybė labai gera pagal už jas imamąjį pinigą. Pasirinkimas iš 25 spalvų. Medžiagos vyrų ir moterų eilutėms ir paltams gražiomis juostelėmis, pinhead, vienos spalvos.

Garantuotas pristatymas per 3-5 savaites. Jūsų pačių sudarytieji siuntiniai pasiunčiami už £1.0.0.

Jei tau siūsti ką nors reik, tu tuojau pas TAURĄ eik.

TAURAS (A. BRIEDIS)

GIFT PARCEL SERVICE 88. GOLDSMITH AVE., LONDON, W.3. Tel. ACO 9471

JUOKIMES

Jaunavedė nubudo ir staiga ėmė purtyti miegantį savo vyrą. — Kas čia dabar atsitiko? — prabudęs klausia vyras.

— Jonai, — sako ji, — jei aš dar kartą susapnuosiu, kad tu bučiuoji kitą moterį, tai aš niekada su tavim nebekalbėsiu!

Pralaimėjęs rinkimus, kongresmanas viešai tūnina laikraštyje išspausdino tokią padėką: „Noriu padėkoti visiems tiems, kurie bal savo už mane, o mano žmona nori padėkoti visiems tiems, kurie nebalavo“.

Laiškanešys sako savo kolegai, kuris diena iš dienos sėdi ir štampuoja laiškus: — Ar tau neatsibodo vis tas pats darbas? — Kaip tai „atsibodo“? — atsako jis — Aš juk kasdien kitą datą štampuoju.

Valgytojas pasišaukė padavėją ir sako: — Žiūrėk, musė sriuboje! — Tai nieko, ponas. Kiek čia ta maža musė gali išgerti!

Visados vyras kaltas

Viena pati vis rėkdavo ir rėkdavo ant savo vyro: kur tik kas, tai vis vyras kaltas, o ne ji. Kartą grįžoje dirbo pasamdyti meistras. Šeiminkė kepė duoną. Ji kažko išlėkė į kiemą, o tuo tarpu meistras pagavo vyžą ir įdėjo į vidurį bakano. Po kiek laiko valgo duoną ir randa vidury bakano vyžą. Pati ir čia kaltina vyrą: — O tu, žabaliau! Ir vežei, ir vėtei, ir ma lei, o nepastebėjai vyžos...

(J. Balys Lietuvių sąmojus)

REAGAVO Į KRITIKĄ

Gyvulių globos draugijos posėdyje buvo svarstomas žvirblio skundas. Po ilgų diskusijų žvirblio skundas buvo atmetamas. — O kur jis yra? — paklausė asilas. — Tą pačią dieną, kai įteikė skundą, — atsakė pirmininkaujantis katėnas, — jis buvo suvalgytas.

J. Kiauleikis, „Šluota“, 1960 m. Nr. 1.

Jau ilgas laikas, kaip mes patarnaujame jums.

Ar jūs patenkinti mūsų patarnavimu? Mes manome, kad taip. Antraip jūs nesiųstumėte mums savo užsakymų. Tai šia proga norim tik priminti jums, kad įvairias vaistų rūšis jūs galite užsisakyti tiesiog iš vaistinės, o taip pat ir daugelį kitų eksportinės kokybės dalykų ir žemomis kainomis per-

Acton Pharmacy

(EXPORT) LTD. 24. CHURCH ROAD, LONDON, W.3. Tel. ACOrn 0712

Prašom parašyti ir prašyti kainoraščių Informacija ir patarimai lietuvių kalba teikiama nemokamai.

SKUBUS DOVANŲ SIUNTINĖLIAI VELYKOMS

JUSŲ ADRESATUS PASIEKS PER 7-10 DIENAS SIUNČIAMO ORO PASTU NUEINA TAIP, KAIP LAISKAI

Esame sudarę standartinių siuntinių Jūsų pasirinkimui net 50 įvairių sudėčių, įskaitant ir vaistus, kurie siunčiami tik oro paštu. Štai keletas pavyzdėlių:

STANDR. SIUNTINĖLIS NR.1

- 1. 4 jarda puikaus nylo suknelėi,
2. 2 jarda spec. nylono medžiaga bliuskutėms,
3. 1 komplektas nylono apatinių baltinių,
4. 1 pora nylono kojinių,
5. 2 nylono skarelės.

Tekio siuntinio kaina, įskaitant visus mokesčius ir oro pašto persiuntimą £10.7.6

STANDR. SIUNTINĖLIS NR.2

- 1. Geros rūšies poplino medžiaga vyr. viršt. marškinėms,
2. 4 jarda nylono medžiaga suknelėi,
3. 1 pora nylon moter. kojinių,
4. 2 poros nylono kojiniųvyrams.

Su visomis išlaidomis £8.17.0

STANDR. SIUNTINĖLIS NR.3

- 1. Vilnonė spec. sijonams medžiaga,
2. 2 jarda nylono bliuskutei,
3. 1 pora moter. stretch nylon kojinių,
4. 2 nylono skarelės.

Viso toks siuntinėlis £7.12.0

STANDR. SIUNTINĖLIS NR.4

- 1. Moteriškas lengvas lietpaltis,
2. 3 jarda vilnonės medžiagos išeiginei suknelėi,
3. 2 skarelės,
4. 2 jarda nylono medžiagos bliuskutei.

Siuntinėlio kaina £11.18.0

STANDR. SIUNTINĖLIS NR.5

- 1. 3 jarda viln. medžiaga moteriškam kostiumėliui,
2. 2 jarda nylono medžiagos bliuskutei,
3. 1 pora moter. nylono kojinių.

Siuntinėlio kaina £8.4.0

STANDR. SIUNTINĖLIS NR.6

- 1. 3 jarda vilnonės medžiagos išeiginei suknelėi,
2. 3 jarda vilnonės medžiagos kostiumėliui,
3. 2 jarda medž. bliuskutei.

Siuntinėlio kaina £11.15.0

Užsakiusiems pasiunčiame medžiagų pavyzdėlius, nukirptus nuo atkarpų, siunčiamų siuntinėliuose. Pageidaujantiems siunčiame pavyzdėlius pasirinkimui spalvų. Prie standartinių siuntinėlių užsakytojas gali pridėti ir nuosavas prekes. Užsakymus siųsti šiuo adresu:

DAINORA

49, THORNTON AVE., LONDON, W.4

Europos Lietuvių Kronika

SPAUDOS REMĖJAI

N. Mockus už kalendorių atsiuntė 10 š.
P. Šumauskas, pavėlavęs sumokėti 1960 m. „Europos Lietuvių“ prenumeratą, „nubaudė“ save 7 šilingais, kuriuos atsiuntė kartu su mokėjimu.

LONDONAS

DBLS CENTRO ŽINIOS

DBLS Suvažiavimo dienotvarkė, paskelbta per E. L. numery, numato du svarbius Anglijos lietuvių bendruomenės punktus, būtent: 1. Mūsų nusistatymas Lietuvos okupacijos atžvilgiu ir 2. Anglijos lietuvių veiklos pagrindai ir galimybės.

Šie klausimai liečia ne tik DBLS, bet ir kitas lietuvių organizacijas. Todėl DBLS Valdyba tikisi, kad visos Anglijos lietuvių organizacijos pasinaudos proga bendrai šioms reikalams pasvarstyti.

Pageidaujama, kad atvykusieji svečiai ir DBLS skyrių atstovai kaip galima greičiau praneštų Centrui apie dalyvavimą su važiavimu ir, jei reikalinga, užsisakytų nakvynes.

Inašai | Centrinį Išdą. užpajamuoti naujiems finansiniams 1960 metams: narių mokestis iš skyrių — Centrinis sk. 18.15.0, Huddersfield sk. 2.2.0, Leeds sk. 10.10.0, Sheffield sk. 12.0.0, Manchester sk. 6.0.0. Už parduotas DBLS knygas —2.6.0. Aukos — 5.0.0. Viso užpajamuota 56.13.0. Tai gi gera pradžia. Šiais metais nemažas skaičius Anglijos lietuvių vėl prisidės prie mūsų veiklos palaikymo, įmokėdami DBLS nario mokestį ar skirdami tam reikalui didesnę ar mažesnę auką.

Perėitų metų apyskaita rodo, kad šios aukos paprastai įplaukia į Centrinį Išdą metų pabaigoje, kada jau per vėlu jas paskirstyti būtinoms reikalingoms. Todėl šiais metais finansiniais metais pasistenkime atiduoti savo įnašus metų pradžioje, kad mūsų veiklai iš to būtų didesnė nauda.

Lietuvių Namų B-vės valdybos posėdis. Įvykęs vasario 27 d., svarstė metinę apyskaitą, dalyvaujant Bendrovės oficialiems revizoriams (auditors). Ši apyskaita bus išsiuntinėta B-vės akcininkams ir paskelbta E. Lietuvių B-vės valdyba yra tos nuomonės, kad reikia dėti pastangas išlaikyti Bendrovę hesiauriant jos veiklos ribų. Kadangi šiuo metu didžiausia problema yra trumpalaikiai paskolai išpirkti, posėdžio metu buvo aptartos įvairios galimybės, kaip tai galima būtų įvykdyti.

B-vės direktorius ir Lietuvių Sodybos ve dėjas J. Lūža referavo Lietuvių Sodybos problemas. Sodybos ateities perspektyvos kelia B-vės valdybai rūpesčio. Pagrindinis Sodybos pajamų šaltinį sudaro atostogautojai ir savaitgalio lankytojai, kurių dauguma yra nelietuviai. Tai gi pajamos priklauso nuo palankaus oro, kuris Anglijoje nėra pakankamai gera finansinė garantija. Priimdama šią padėtį dėmesin, B-vės valdyba svarstė galimybes Sodybos veiklą išplėsti, ieškant naujų pajamų šaltinių.

LONDONO MOTERŲ SV. ONOS D-JOS

METINIS SUSIRINKIMAS

Kovo 13 d., 4 val. po pietų, Parapijos salėje — 345A Victoria Park Rd., E.9, kviečiamas Londono Moterų Sv. Onos D-jos metinis susirinkimas.

Narėms dalyvavimas būtinas. Be to, D-jos valdyba kviečia dalyvauti visas jai prijaunčias moteris. Draugiškos Valdyba

BRADFORDAS

KLUBO SUKAKTIES MINEJIMAS

Lietuvių Vyties Klubu Valdyba kovo 19 d., šeštadienį, 5 val. p.p., Klubu patalpose ruošia trejų metų klubo veiklos sukakties minėjimą.

Programoje: A. Giedraičio paskaita ir meninė „Atžalyno“ dalis. Po programos — užkandžiai ir alutis.

Dalyvauti kviečiami visi Anglijos lietuvių Klubu Valdyba

PASKAITA APIE SUVALKŲ SUTARTĮ

Kovo 12 d., 6 val. vak., Bradforde, Lietuvių Vyties Klubu salėje, 5, Oak Villas, A. Šukys skaitys paskaitą Suvalkų sutartį. Vietos ir apylinkės lietuviams kviečiami dalyvauti.

DBLS Bradforde Skyriaus Valdyba

WOLVERHAMPTONAS

SPORTAS

Viltis laimi ir suklumpa

Viltis pralaimėjo prieš Whitmore 32:34 Bert Williams taurės pusfinalyje. Šiose rungtynėse ji turėjo tik 5 žaidėjus. Net ir iš tų du nesveikavo. Priešas, žaisdamas kietai, davė viltiečiams 13 baudų, iš kurių tik 4 sumestos. Kitaip sakant, Viltis paaukėjo 9 taškus.

Viltis prieš Whitmor laimėjo 3 kartus šiais metais, o šios rungtynės buvo nesėkmingos. Tačiau Viltis laimėjo visos Anglijos Intermediatė pirmenybėse prieš Derby ir tuo įeina į pusfinalį. Dabar turi žaisti prieš Newporto Boys ar 2nd Seagals kovo 27 d. Ralls Royce didžioje salėje Derby.

Prieš Derby laimėta 31:30. Šiose rungtynėse už Viltį žaidė: V. Karnilavičius, S. Lawrence, B. Vilijūnas, V. Lawrence, J. Burdev, A. Kietavičius, V. Alinskas, D. Forester ir V. Kelmistraitis. Nuoširdus ačiū lietuviams, atsilankiusiems į rungtynes.

NOTTINGHAMAS

NOTTINGHAMO LIET. SAVISALPOS

KASOS SUSIRINKIMAS

Vasario 28 d. Napoleon Inn įvyko Nottinghamo Lietuvių Savisalos kasos visuotinis metinis narių susirinkimas. Jį atidarė Valdybos pirmininkas M. Mašalaitis. Susirinkimui pirmininkauti paskiriamas K. Bivainis, o sekretoriauti M. Janulis. Dalyvavo 27 nariai.

Valdybos pirmininkas pranešime nurodė, kad Nottinghamo Lietuvių Savisalos Kasa visą dešimtmetį nėjo dirbti visuomeninio darbo. Ji, dirbdama kaip atskiras vienetas, rūpinosi tik šalpa savo narių. Iš kasininko pranešimo aiškėja, kad ligonių kasmet daugėja. 1959 m. Kasos nariams išmokėta 85 sv. pašalpų. Kasininkas pažymėjo, kad ne visi nariai yra apsimokę į nario mokestį. Kasoje metų gale liko 55 svarai.

Susirinkimas priėmė įstatų pakeitimą, pagal kurį Valdyba bus renkama 3 metais, ir iš jos kasmet 1 narys pasitrauks ir jis naujas. Taip pat nutarta mokėti po šiltingą kasininkui už kiekvieną narį, kuris pilnai sumokėjęs metinį nario mokestį.

Valdybai suteikta teisė savo nuožūra pašalinti įstatų nesilaikančius narius.

Nauja Valdyba: pirm. M. Mašalaitis, sekret. V. Aleknavičius, kasin. St. Janavičius. K. Bivainis

MANCHESTERIS

VASARIO 16 D. MINEJIMAS

Mažutis DBLS skyrius davė gausiai Manchesterio ir apylinkės lietuvių bendruomenei progos susirinkti ir puikiai paminėti Vasario 16.

Prelegentas R. Spalis turiningoje kalboje nukėlė klausytojus į nepriklausomos Lietuvos laikus ir leido pagyventi šių dienų Lietuvos rūpesčius.

Po paskaitos tautiniais rūbais pasipuošusios lietuvaitės P. Venckuviene, E. Venkutė, I. Šneliūtė ir K. Šneliūtė padainavo keturias daineles, I. Jokubaitytė padeklamavo tai dienai pritaikytų eilėraščių.

Nors programos dalyvės neturėjo laiko ilgiau pasirodyti, bet programą atliko puikiai ir publikos buvo palydėtos labai šiltais.

Po minėjimo ir programos susirinkusieji kas pasižoko, kas prie alučio praleido laiką ir išsiskirstė dėkingi mažajam skyriui už parengimą tokio šaunaus minėjimo. Dalyvis P.

PASKAITA APIE MOKESČIŲ SISTEMĄ ANGLIJOJE

Kovo 19 d., šeštadienį, 6 val. p.p., Manchesterio Socialinio Klubu patalpose (121, Middleton Rd., Manchester 8) Alg. Pakalnis skaitys paskaitą Mokesčių sistema Anglijoje.

Vietos ir apylinkės lietuviams kviečiami dalyvauti. Klubu Valdyba

PARDUODAMA LIETUVIŲ ENCIKLOPEDIJA

Parduodami visiškai nenaudoti visi ligi šiol išėjusieji Lietuvių Enciklopedijos tomai.

Kreiptis: Mr. K. Makūnas, 1-2, Ladbroke Gardens, London, W.11.

SVEICARIJA

VASARIO 16 SVEICARIJOJE

Mūsų maža saujelė, išsiskleidžiusi po visą Šveicariją, turi tik vieną kartą per metus galimybę susitikti — minint Vasario 16-tąją. Visi, kas tik pajėgia, tos progos nepraleidžia. Kitur girdėti nusiskundžiant, kad vis mažiau tautiečių dalyvauja minėjimuose, tuo tarpu malonu pastebėti, kad pas mus šimt dalyvavo net daugiau nei pusė visų bendruomenės narių.

Išklausyti šv. Mišių susirinkime 10 val. ryto studentų koplyčioje. Jas atnašavo mūsų klebonas kun. Dr. J. Navickas ir pasakė gerą pamokslą. Po pamaldų, Bristolio viešbutyje buvo bendruomenės susirinkimas. Pirmininkauti pakviestas Dr. V. Dargužas-Hofer, o sekretoriauti stud. med. B. nionienė. Bendruomenės pirmininkas padarė pranešimą apie valdybos nuveiktuosius darbus. Dr. A. Kušlys pranešė apie kuklią išdą padėtį. Po to senoji valdyba atsiskaitė ir prasiėjo naujų kandidatų siūlymas. Su sirado prašančių, kad ta pati valdyba suiktų dar metus vadovauti. Senoji valdyba prieštaravo, bet daugumos balsų buvo vėl perrinkta. Pasitikėjimas beveik vienbalsiai išrodytas, tuos pačius žmones išrenkant ketvirtą kartą: Dr. P. Radvila — pirmininkas, Dr. A. Kušlys ir inž. A. Igoris — nariai. Darbo naštai palengvinti valdybon buvo pasiūlytas ketvirtas narys — Dr. V. Dargužas, ir susirinkimo jis mieliai patvirtintas. Revizorium išrinktas teisininkas Gececkas. Garbės teismas liko irgi tas pats: kun. Dr. J. Navickas, Dr. J. Steponavičius ir Dr. V. Dargužas. Klausimų ir sumanymų dalyje iškilė mintis, kad mes turime daugiau veikti, supažindindami šveičius su Lietuva, jos kultūriniais laimėjimais, menu, literatūra. Dr. A. Gerutis ir Dr. A. Narakas pažadėjo duoti šveičiarų spaudai straipsnių apie Lietuvą. Buvo nutarta to darbo imtis organizuotai ir nedelsiant. Tikrumoje tas darbas jau buvo pradėtas, kai šio minėjimo išvakarėse Dr. Baur, Berno laikraščio vyr. redaktorius, padarė įdomų pranešimą apie Pabaltijo kraštus.

Antroji minėjimo dalis rengta kartu su latviais ir estais. Po susirinkimo turėjom bendrus pietus. Didelį salę buvo trys ilgi stalai kiekvienai bendruomenei atskirai, o gale jų ketvirtas stalias, lyg jungtis, prie kurio sėdėjo bendruomenių atstovai. Už tą gražų šventišką papuošimą nuosirdi padėka priklauso ponios Kušlienei ir Radvilenei. Per pietus visus sveikino estų bendruomenės pirmininkas Kukk. Jis pagyė lietuvių iniciatyvą rengti minėjimą kartu. Telegrama sveikino prof. Eretas ir ponias Kramer — latvė. Tūmampus sveikinimo žodžius tarė inž. Igoris ir latvių valdybos narys. Mūsų pirmininkas Dr. Radvila ir ponios buvo latvių ir estų apdovanoti gėlemis. Skambėjo latvių estų ir lietuvių dainos.

4 val. p.p. Schulwarte salėje buvo vieša paskaita, kurią skaityt Dr. Sager — Rytų Instituto Berne direktorius. Paskaitos tema: Pabaltijo kraštai — jų praeitis ir ateitis. Paskaita buvo akademinio lygio. Prelegentas, peržvelgęs komunistų išgalėjimą nuo revoliucijos iki dabar, svarstė, kas dar rytina, kad komunizmas galia silpnėtų. Parbrėžė, kad ne kariniai veiksmai nulems ateitį, bet ta jėga, kuri daugiausia vargo pa šalins atsilikusiuose kraštuose. Baigė gilia mintim, sakydamas, kad kelias į Pabaltijo kraštų nepriklausomybę eis, tur būt, per visų afrikičių širdžių laimėjimą.

Paskaitoje dalyvavo spaudos atstovai ir šveičiarai svečiai. Rytjaus dieną šveičiarų spaudoje buvo aprašyti minėjimas ir paskaita. Lietuvaitė ir latvaitė tautiniuose rūbuose apdovanojo prelegentą gėlemis, o klausytojai padėjojo ilgu plojimu. Kas dar nesukabėjo į traukinį, susirinko į Berno Casino „Fischerstube“ ir prie alaus stiklo praleido kelias smagias valandėles. J.M.

4 val. p.p. Schulwarte salėje buvo vieša paskaita, kurią skaityt Dr. Sager — Rytų Instituto Berne direktorius. Paskaitos tema: Pabaltijo kraštai — jų praeitis ir ateitis. Paskaita buvo akademinio lygio. Prelegentas, peržvelgęs komunistų išgalėjimą nuo revoliucijos iki dabar, svarstė, kas dar rytina, kad komunizmas galia silpnėtų. Parbrėžė, kad ne kariniai veiksmai nulems ateitį, bet ta jėga, kuri daugiausia vargo pa šalins atsilikusiuose kraštuose. Baigė gilia mintim, sakydamas, kad kelias į Pabaltijo kraštų nepriklausomybę eis, tur būt, per visų afrikičių širdžių laimėjimą.

Paskaitoje dalyvavo spaudos atstovai ir šveičiarai svečiai. Rytjaus dieną šveičiarų spaudoje buvo aprašyti minėjimas ir paskaita. Lietuvaitė ir latvaitė tautiniuose rūbuose apdovanojo prelegentą gėlemis, o klausytojai padėjojo ilgu plojimu. Kas dar nesukabėjo į traukinį, susirinko į Berno Casino „Fischerstube“ ir prie alaus stiklo praleido kelias smagias valandėles. J.M.

Paskaitoje dalyvavo spaudos atstovai ir šveičiarai svečiai. Rytjaus dieną šveičiarų spaudoje buvo aprašyti minėjimas ir paskaita. Lietuvaitė ir latvaitė tautiniuose rūbuose apdovanojo prelegentą gėlemis, o klausytojai padėjojo ilgu plojimu. Kas dar nesukabėjo į traukinį, susirinko į Berno Casino „Fischerstube“ ir prie alaus stiklo praleido kelias smagias valandėles. J.M.

Paskaitoje dalyvavo spaudos atstovai ir šveičiarai svečiai. Rytjaus dieną šveičiarų spaudoje buvo aprašyti minėjimas ir paskaita. Lietuvaitė ir latvaitė tautiniuose rūbuose apdovanojo prelegentą gėlemis, o klausytojai padėjojo ilgu plojimu. Kas dar nesukabėjo į traukinį, susirinko į Berno Casino „Fischerstube“ ir prie alaus stiklo praleido kelias smagias valandėles. J.M.

VOKIETIJA

AUGSBURGAS

ORIGINALUS VASARIO 16 D. PAMINĖJIMAS

Minint Vasario 16-ją, Augsburgėje seniūno J. Čekausko iniciatyva vokiečių valdinėms įstaigoms, redakcijoms ir intelektuams buvo išdalyta brošiūra apie tos dienos reikšmę lietuvių tautai, bolševikų okupaciją ir Lietuvai padarytą žalą.

BIELEFELDAS

MSO transporto dalinyje tarnaujant vyrai minėjimą suruošė vasario 13 d. Dalinio seniūno J. Juraškos, Naujoko, Paukščio ir kitų pastangomis minėjimas buvo gerai su

organizuotas ir jaukiai prarvestas. Atsilankė per 50 žmonių. Seniūnas J. Juraška pa prašė I. Apyrubį tarti žodį. I. Apyrubis ilgus metus pats tarnavo MSO daliniuose. Po jo žodžio atsistojimo pagerbti kovojusieji ir žuvusieji. MSO dalinio vyrininko Valters vardu, o taip pat visų brolių latvių, tarnaujančių dalinyje vardu, padalinio vyrininkas Rungis palinkėjo, kad Lietuva vėl būtų laisva ir nepriklausoma. Minėjimas baigtas Tautos himnu. Po iškilmingos dalies buvo jauskus pobūvis. Šios šventės proga visi dalyviai suaukėjo gražią sumą senelių prieglaudai.

VECHTA

Prieš Vasario 16 D. šventę buvo parūpintas ir įteiktas „Oldenburgische Volkszeitung“ redakcijai šešioliktajai pritaikytas straipsnelis. Redakcija mieliai sutikus išsitaip išspausdinti ir prisiuntė fotografa padaryti nuotraukų. Vliko Vyk. Tarybos brošiūra išsiuntinėta Vechtos miesto ir apylinkės įtakingiems vokiečių visuomenės atstovams.

Prieglaudoje minėjimas įvyko vasario 16 d. Iš ryto atvykęs vokiečių vienuolis kunigas atnašavo mišias už kenčiančią Lietuvą. Vakare senukai išklaušė kuklios programos: lietuviškų plokštelių muzikos ir dainų ir per Vašingtono radiją šventei skirtą programą dalį.

Šventės proga savanoriškai įmokėta 30 DM solidarumo mokesčio, kuris be išskaitymų persiuntys Krašto Valdybai. Vienas asmuo paaukėjo Tautos Fondui 25 DM ir Vasario 16 gimnazijai 25 DM.

Ta proga reikia pažymėti, kad minėtasis laikraštis „Olden. Volkszeitung“ yra paskyręs visą reportažą Stasio Motuzo dalie siems drožiniams ir paliustravęs jį dviem darbų nuotraukomis — Vytim ir Prisikėlimu. S.M.

OSNABRUECKAS

Vasario 21 d. Osnabruecko lietuviams paminėjo Vasario 16. Ta proga buvo atlaikytos pamaldos ir pasakytas tai dienai pritaikytas pamokslas. Per pamaldas gražiai skambėjo lietuviškos giesmės, vadovaujant K. Štarienei, kuri, nežūrint senyvo, amžiaus, dar turi stiprų ir skardų balsą. Po pamaldų susirinkus į erdvią salę, minėjimą atidarė ir pravedė apyl. pirmininkas V. Martinaitis. Visiems susirinkusiems iškilmingai sugiedojus Tautos himną, V. Martinaitis savo kalboje nušvietė Lietuvos valstybės atstatymo vargus ir Vasario 16 reikšmę lietuvių tautai. Po paskaitos tylos minutė buvo pagerbti žuvusieji už tėvynės laisvę savanorijai kūrėjai ir partizanai. Tada V. Rudys perskaitė Vasario 16 skirtąjį Vliko raštą. Vargo mokyklos mokiniai pasakė keletą eilėraščių; ypač sklandžiai ir jausmingai padeklamavo I. Žalnikaitė. Bendruomenės ir solidarumo mokesčio reikalais kalbėjo kun. P. Girčius, Vl. Žaliukas ir T. Alminauskas. Minėjimo metu protarpiais buvo sudainuota keletas dainų, kurios visiems priminė brangią tėvynę.

VASARIO 16 MINEJIMAS

MEMMINGENE

„Lietuvos valstybės atstatymo diena — lyg ribą žymintis akmuo kiekvienam europiečiui“.

(ELI) Memmingene ir šiemet buvo Lietuvos nepriklausomybės paskelbimas iškilmingai minėtas. Kartu su lietuviams šventė ne tik vietos latvių ir estų kolonijos, bet taip pat ir plati vokiečių visuomenė. Marijos Dangun Emimo bažnyčioje vokiečių parapijos suma buvo skirta šiai lietuvių šventei. Iškilmingą sumą atnašavo lietuvių klebonas kun. J. Petraitis, pamokslą sakė vokiečių miesto klebonas dekanas Wassermann, mišias giedojo lietuvių choras Darna, o proprium giedojimus atliko vokiečių parapijos schola. Evangelikams pamaldas laikė latvių klebonas Brenicis. Čia latviai, lietuviams, vokiečiai ir estai giedojo chorais keliomis kalbomis kartu, o Darnos choras pagiedojo keletą giesmių lietuviškai. Pamokslininkas ragino visus pabaltiečius laikytis ir veikti kartu, kaip kad šiose pamaldose giedota visų bendrai.

Šventės akte taip pat dalyvavo įvairių tautybių žmonės, sveikino lietuviams įvairių tautybių ir institucijų atstovai. Paskaitininkas V. Banaitis, prakalbėjęs lietuviškai, savo paskaitą skaityt vokiečių kalba, pagvilendamas išlaisvinimo situaciją ir apžvelgdamas istorinius Lietuvos ir Rytų Europos etapus. Akto užbaigė M. Budriūno vadovaujamas Darnos choras padainavo šventei parinktų dainų.

Šventė turėjo gražių atgarsių vokiečių visuomenėje ir jų spaudoje. Memminger Zeitung (dienraštis) tarp kitko rašė: „Lietuvių bendruomenė mini Lietuvos valstybės atstatymo dieną. Ta diena yra ne tik šventė narsios mažos europinės tautos, kuri visada jautėsi priklausanti Vakarų Europai, ta diena yra lyg ribą žymintis akmuo kiekvienam europiečiui, kuris kovoja už vakarų pasaulio laisvę ir kultūrą“.

HAGEN (Westf.)

Šiaurės Reino-Vestfalijos krašto lietuviams Vasario 16 D. minėjimą suruošė Hagen mieste sekmadienį, vasario 14 d.

Po T. Konstantino, OFM Cap., atlaikytų Mišių ir pamokslų, minėjimas buvo tęsiamas šv. Mikolo parapijos salėje. A. Boehm-Krutulytė pakvietė dalyvių sugiedoti Lietuvos himną ir tarė įžangos žodį.

Iš Miunsterio atvykęs prof. A. Maceina paskaitė vokišką ir lietuvišką paskaitą. Iš muzikos ir dainų miesto Vienos atvykęs solistas p. Baltrus savo arrijomis ir liaudies dainomis sukėlė triukšmingų plojimų. Po iškilmingos dalies prasidėjo pobūvis. Jo metu publika garsiu klebesiu ir nuostaba palydėjo iš Hamburgo atkeliavusio L. Narkevičiaus triukus.

Boehm šeima bendrų vaišių išlaidoms padengti suruošė turtingą loteriją. Visiems, kurie prisidėjo fantais, minėjimo rengėjai nuosirdžiai dėkoja.

Ant atskiro staliuko buvo matyti lietuviškas kampelis su tautiniais audiniais ir St. Čirpaus ir St. Motuzo liaudies meno darbai.

Svečių tarpe buvo Š. Reino-Vestfalijos krašto valdžios, miesto savivaldybės, spaudos, šalpos organizacijų ir kitų tautybių atstovai.

Be jau paminėtųjų, prie šventės parengimo ir svečių priėmimo prisidėjo Balsių, Vilčiųskų, Kalvaičių, Lekių, Petkevičių šeimos ir dar visa eilė pavienių Hageno ir apylinkės lietuvių.

VASARIO 16 GIMNAZIJA

MOKSLO METŲ PABAIGA IR PRADŽIA

Pagal daugumos kraštų nuostatus Vokiečių Fed. Respublikoje mokykliniai metai baigiasi kovo 31 d. Prie jų taikosi ir Vasario 16 Gimnazija. Bet kadangi šiemet Velykos išpuola vėliai (balandžio 17 d.), tai ir atostogos, kurios daromos mokslo metams pasibaigus ir sutampa su Velykų šventėmis, šiemet bus vėliau. Todėl ir dabartiniai mokykliniai metai baigsis prieš Verbų sekmadienį, balandžio 9 d., o nauji mokslo metai teprasidės tik balandžio 25 d. Tačiau visi tėvai, kurie ketina savo vaikus siųsti į Vasario 16 gimnaziją, kviečiami paduoti gimnazijai prašymus iki balandžio mėn. 7 dienos, nes kandidatus priima ne direktorius, bet Mokytojų Taryba, kuri per atostogas neposedžiauja.

Prie prašymo reikia pridėti išeitojo mokslo pažymėjimą, kuriame būtų nurodytas kandidato amžius, arba prijungti gimimo metrikos nuorašą. Prašyme reikia nurodyti ir kiek kandidatas moka lietuviškai.

Direktorius

PAIESKOJIMAI

POŠKAITIS Jonas, gyvenęs Kiel DP sto vykoje, ir BURZDZIŪTĖ Sofija, buvusi Uchtes DP stovykoje. Abu išvykę Anglijon 1947 m. Patys ar žinantieji apie juos prašomi rašyti: S. Cechanavičius, 4517 Washtenaw Ave, Chicago 32, Ill., USA.

ŠIAUČIŪNAS PETRAS, gimęs 1918.II.24 Eidšionių kaime, ir RAMONAITĖ - JURKEVIČIENĖ Elena, Rozalijos ir Ksavero duktė, gimusi 1912 m. Panevėžyje, patys ar žinantieji apie juos, prašomi rašyti „E. Lietuvių“ Administracijai.

RADIŠAUSKAS Benas ir PLOPA Vytautas.

Smulkesnių žinių ryšium su šiuo asmenų paieškėjimu galima gauti Lietuvos Pasium tnybėje, 17, Essex Villas, London, W.8. SMILGIS Vilius, pats ar žinantieji apie jį, prašom rašyti „Europos Lietuvių“ Adm.

EUROPOS LIETUVIS —

LITHUANIAN WEEKLY.

Redakcijos ir Administracijos adresas: 1. Ladbroke Gardens, London, W.11.

Tel. PARK 2470.

Redakcija rankraščių taisy ir trumpina savo nuožūra.

Prenumeratos kaina: metams 40 šik. 6 mėn. 22šil., atskiras numeris 1 šil.; dolerio kraštuose — 6 dol. metams.

Leidžia Lietuvių Namų Akc. Bendrovė. Leidimo Tarybą sudaro DBLS Valdyba ir Europos Lietuvių Bendruomenių pirmininkai.

Printed and Published in Gt. Britain by the Lithuanian House Ltd., 1. Ladbroke Gardens, London, W.11. Tel. PARK 2470

BROWNEJONES

LIETUVIŲ SKYRIUS

1, Norfolk Place, London, W.2

Tel. PADDINGTON 2797

S K E L B I A

4 ATSKIRUS SIUNTINIUS, KURIE SIUNČIAMSI O R O PASTU — KURIŲ KAINOS IŠKAITANT VISUS MOKESČIUS — KURIŲ GAVĖ PASIEKIA LIETUVĄ PER 8-10 DIENAS —

- 1) 10 vilnonių šveičariškų skarelių, 31x31“, gėlėtų, įv. spalvų £14.17.6
- 2) 10 vilnonių šveičariškų skarelių, 31x31“, gėlėtų, įvairių spalvų, su k u t a i s aplink £16.15.6
- 3) 5 vilnonės šveičariškos skarelės, 31x31, gėlėtos, įvairių spalvų ir 5 vilnonės šveičariškos skarelės, 31x31, gėlėtos, įvairių spalvų, su k u t a i s aplink £15.15.0
- 4) 1 moteriškas rankinis laikrodėlis, šveičiarų gamybos, 15 akmenų, double auksinis, antimagnetinis, ap valus ir 1 vyr. rankinis laikrodėlis, šveičiarų gamybos, 15 akmenų antimagnetinis £13.10.0.